

Szabályozási, elemzési és nemzetközi igazgatóság
Elemzési és kutatási főosztály

Gyorsjelentés a bankszektor 2005. első negyedévi fejlődéséről

**Budapest
2005. május**

Gyorsjelentésünk célja a bankszektor 2005. első negyedévi tevékenységét jellemző legfontosabb változások rövid bemutatása, ezért a növekedés, az eredményesség, a jövedelmezőség és a portfólióminőség tárgyalására szorítkozunk.

A bankszektor 2005 első negyedévi növekedése egyedi okokra visszavezethetően elérte, sőt mérsékeltén meghaladta a 2004 első negyedévit. 2005 március végén a bankszektor eszközei az előző év végét 2,9%-kal, az egy évvel korábbit pedig 16,8%-kal haladták meg. Az egyedi ok, amely a hitelezés növekedésének első negyedévi lassulását megállította a központi kormányzat autópálya építéshez kapcsolódó hiteligénye volt. Néhány, főként nagybank egy nagy állami vállalatnak első negyedévben nyújtott hitelei a központi kormányzat bankhitel állományát 68,4%-kal, közel 72 milliárd Ft-tal növelték.

**A központi kormányzat és a hozzá tartozó intézmények
bankhitel-állománya összesen (bruttó)**

	Állomány		Változás	
	2004. 12.	2005. 03.	%	milliárd Ft
Nagy állománnyal rendelkező bankok (10db) összesen	104,1	175,8	69,0	169,0
Kis állománnyal rendelkező bankok összesen	1,0	1,1	7,8	0,1
Összesen	105,1	176,9	68,4	71,8

A kormányzati autópálya építési hitel nélkül, az első negyedévi folyamatok alapján a bankszektor növekedésének további lassulása valószínűsíthető, mivel a szektor fejlődését alapvetően meghatározó vállalkozói és lakossági hiteligény növekedési üteme az első negyedévben és várhatóan az év hátralévő részében is tovább lassul.

A bankszektor eszközei

Megnevezés	Állomány (milliárd Ft)		Változás		Rész a változásból (%)	Megoszlás (%)	
			2005. 03. / 2004. 12.				
	2004. 12.	2005. 03.	(%)	milliárd Ft			
Eszközök összesen	14926,4	15359,4	2,9	432,9	100,0	100,0	100,0
ebből: pénztár és elszámolási számlák	724,8	490,2	-32,4	-234,6	-54,2	4,9	3,2
értékpapírok	2100,4	2191,0	4,3	90,6	20,9	14,1	14,3
jegybanki és bankközi betétek	1614,4	1774,8	9,9	160,4	37,0	10,8	11,6
hitel (nettó)	9483,2	9855,8	3,9	372,6	86,1	63,5	64,2
vállalkozások hitelei (bruttó)	4613,8	4753,8	3,0	140,0	32,3	30,9	31,0
háztartások hitelei (bruttó)	2597,1	2682,2	3,3	85,1	19,7	17,4	17,5
központi kormányzat hitelei (bruttó)	105,1	176,9	68,4	71,8	16,6	0,7	1,2
egyéb pénzügyi közvetítők hitelei (bruttó)	1208,4	1263,4	4,6	55,0	12,7	8,1	8,2

A bankszektor hitelállománya március végén az egy évvel korábbit 18,%-kal, az előző év végét pedig 3,9%-kal haladta meg.

A **vállalkozói hitelezés** növekedése az első negyedévben 3%-ra csökkent (2004 első negyedév: 3,7%). A **háztartások hitelezésének** növekedése 3,3%-ra mérséklődött (2004 első

negyedév: 6,2%). A **devizahitelek térhódítása** a háztartásoknál folytatódott, a forintbitelek csökkentek 0,1%-kal, a devizahitelek ugyanakkor 22,9%-kal növekedtek, így március végén a háztartások bankhiteleinek már 17,3% devizahitel volt. (2002 végén még 3,0%-a)

2005 első negyedévben a vállalkozói hitelnövekmény fele volt deviza, március végén a vállalkozói hitelek esetében a devizahitelek 44,7%-os aránya alig növekedett a 2004 végi 44,5%-ról.

A **bankszektor forrásgyűjtésében** tovább növekedett a külföldi források aránya és 2005 március végén elérte a bankszektor forrásainak 19,1%-át. A belföldi betétek alig növekedtek, így a belföldi betétek összes forrásokon belüli aránya a 2004 végi 49,6%-ról 48,3%-ra mérséklődött. A jelzálog-hitelintézetek a jelzálogleveleket formálisan továbbra is belföldön bocsátják ki, az új kibocsátású jelzáloglevelek egyre nagyobb arányban azonban már külföldön találnak gazdára a hazai piac telítődése miatt. Az első negyedév során a belföldi tulajdonban lévő jelzáloglevél-állomány 0,4%-kal, 4,5 milliárd Ft-tal csökkent, a külföldi tulajdonban lévő állomány ugyanakkor 6%-kal, 12,8 milliárd Ft-tal növekedett.

A bankszektor forrásai

Megnevezés	Állomány (milliárd Ft)		Változás		Rész a változásból (%)	Megoszlás (%)	
			2005. 03. / 2004. 12.				
	2004. 12.	2005. 03.	%	milliárd Ft	2004. 12.	2005. 03.	
Források összesen	14 926,4	15 359,4	2,9	432,9	100,0	100,0	100,0
ebből: külföldi forrás	2 847,5	2 976,5	4,5	129,1	29,8	19,1	19,4
ebből: belföldi kibocs. jelzáloglevél külföldi tulajdonban	214,3	227,1	6,0	12,8	3,0	1,4	1,5
belföldi betét	7 406,8	7 418,6	0,2	11,8	2,7	49,6	48,3
belföldi bankközi és hitelforrás	1 234,2	1 256,8	1,8	22,6	5,2	8,3	8,2
belföldi kibocsátású értékpapír források belföldi tulajdonban	1 136,8	1 147,2	0,9	10,4	2,4	7,6	7,5
ebből: jelzáloglevél	1 006,0	1 001,5	-0,4	-4,5	-1,0	6,7	6,5
saját tőke	1 323,8	1 396,7	5,5	72,9	16,8	8,9	9,1

A bankszektor **eredményessége 2005 első negyedévben tovább növekedett**, az **adózott eredmény** 61%-kal, közel 40 milliárd Ft-tal meghaladva az előző év azonos időszakit elérte a **105,4 milliárd Ft-ot**.

Az előző év azonos időszakához mért mintegy 40 milliárd Ft-ot kitevő eredmény-növekmény legfontosabb tételei:

- 10 milliárd Ft kamateredmény-növekmény A kamateredmény növekedés nem volt általános, néhány banknak ugyanis kisebb mértékben csökkent a kamateredménye.
- 41,3 milliárd Ft nem kamateredmény-növekmény. Ebben jelentős tétel volt az egyik nagybank által elszámolt osztalék, a szektor egészének 6 milliárd Ft jutalékeredmény-növekménye, a forgatási célú értékpapírok 6,7 milliárd Ft árfolyamnyereség-növekménye és a nettó értékvesztés közel 12 milliárd Ft-ot elérő csökkenése. A nettó értékvesztés költségei nem 2005 első negyedévben voltak alacsonyok, hanem 2004 első negyedévben voltak szokatlanul magasak. 2004 első negyedévben ugyanis az egyik nagybank befektetésére rendkívüli értékvesztés elszámolására kényszerült.

A működési költségek növekménye 6,7 milliárd Ft-tal, az adó növekménye pedig 5,3 milliárd Ft-tal csökkentette az eredményt.

A bankszektor eredménye

Megnevezés	milliárd Ft				változás	
	2002. I.n.év	2003. I.n.év	2004. I. n.év	2005. I. n.év	%	milliárd Ft
					2005. I.n.év / 2004. I.n.év	2005.I. n.év - 2004. I. n.év
Kamatbevételek	193,1	222,2	350,9	348,8	-0,6	-2,0
Kamatráfordítások	103,5	121,0	214,5	202,4	-5,7	-12,1
1. Kamateredmény	89,6	101,2	136,3	146,4	7,4	10,1
2. Nem kamateredmény	31,9	43,2	31,5	72,7	131,1	41,3
ebből: jutalékeredmény	29,2	38,0	43,6	49,7	14,1	6,1
osztalék	0,2	0,3	0,2	13,7	5705,5	13,5
devizakereskedelem és árfolyamváltozás eredménye	11,3	11,2	22,1	17,2	-22,1	-4,9
egyéb nem kamateredmény	-8,6	-6,2	-34,5	-7,9	-77,0	26,5
ebből: nettó értékvesztés és céltartalékképzés	-6,9	-7,1	-25,8	-14,0	-45,6	11,8
3. Működési költségek	79,7	85,0	94,9	101,6	7,1	6,7
4. Rendkívüli eredmény	0,1	-0,7	0,0	0,6	-2678,3	0,6
Adózás előtti eredmény	41,8	58,7	72,9	118,2	62,1	45,2
Adózott eredmény	37,0	51,7	65,5	105,4	61,0	39,9

2005 első negyedében a bankszektor jövedelmezősége tovább növekedett. A szektor annualizált eszközjövedelmezőségi mutatója (ROA) az előző év azonos időszakai 1,98%-ról **2,81%-ra**, az annualizált tőkejövedelmezőségi mutatója (ROE) pedig 23,95%-ról **31,89%-ra** emelkedett.

A bankszektor annualizált első negyedévi eszközjövedelmezőségének legfontosabb tényezői

		2002. I.n.év	2003. I.n.év	2004. I. n.év	2005. I. n.év
Az átlagos mérlegfőösszeg arányában...					
	<i>a kamatbevétel</i>	8,79	8,47	10,60	9,31
	<i>a kamatráfordítás</i>	4,71	4,61	6,48	5,40
1.	a kamateredmény (Kamatmarzs)	4,08	3,86	4,12	3,91
2.	a nem kamateredmény	1,45	1,65	0,95	1,94
	ebből: jutalékeredmény	1,33	1,45	1,32	1,33
	osztalék	0,01	0,01	0,01	0,37
	devizakereskedelem és deviza árfolyamvált.	0,52	0,43	0,67	0,46
	egyéb nem kamateredmény	-0,39	-0,24	-1,04	-0,21
	ebből: nettó értékvesztés és céltartalékképzés	-0,32	-0,27	-0,78	-0,37
3.	a működési költségek	3,63	3,24	2,87	2,71
4.	a rendkívüli eredmény	0,00	-0,03	0,00	0,02
	<i>az adózás előtti eredmény (ROA)</i>	1,90	2,24	2,20	3,15
	az adózott eredmény (ROA)	1,68	1,97	1,98	2,81

A jövedelmezőségnek az előző év azonos időszakához mért nagyarányú javulása és magas szintje elsősorban

- a kamatmarzs szerény mérséklődésének,
- az eszközarányos nem kamateredmény megduplázódásának, benne az eszközarányos osztalék növekedésének, az eszközarányos nettó értékvesztés csökkenésének,
- valamint a működési költséghatékonyság javulásának volt köszönhető.

A bankszektor minősítési kötelezettség alá tartozó **teljes portfóliójának** minőségi összetétele 2005. március végén a külön figyelendő tételek arányának növekedése miatt változott. A **tényleges problémás állomány aránya nem növekedett**, hanem mérsékelten csökkent a **mérlegen kívüli tételek minőségi összetételének javulása eredményeként**. 2005 március végén a problémás tételek aránya a bankszektor teljes portfóliójában 1,87% volt. A **mérlegtételek minőségi összetétele azonban romlott**, a problémás minősítésű tételek aránya a 2004 végi 2,86%-ról 3,05%-ra emelkedett. A vállalkozói hitelek között a külön figyelendő tételek aránya növekedett meg, amely ugyan még nem jelent közvetlen minőségi összetételromlást, azonban jelzi a kockázatok növekedését. A háztartások hitelállományban mind a külön figyelendő, mind a problémás tételek aránya növekedett 2004 végéhez képest. A problémás tételek aránya azonban még továbbra is alacsony, 2,65% volt március végén.

A bankszektor portfóliójának minőségi összetétele (%)

Megnevezés	Problémamentes		Külön figyelendő		Problémás	
	2004. 12.	2005. 03.	2004. 12.	2005. 03.	2004. 12.	2005. 03.
Mérlegtételek összesen	92,62	90,53	4,52	6,41	2,86	3,05
Hitelintézeti kihelyezések	99,75	98,57	0,22	1,39	0,03	0,04
Vállalkozói hitelek	88,84	85,56	7,24	10,82	3,92	3,62
Háztartások hitelei	94,43	93,89	3,16	3,46	2,41	2,65
Külföldi kihelyezések	81,36	79,16	15,65	15,81	2,99	5,03
Mérlegen kívüli tételek összesen	97,73	96,91	1,62	2,63	0,64	0,46
Minősítési kötelezettség alá tartozó tételek összesen	94,80	93,44	3,29	4,69	1,92	1,87

A mérlegtételek minőségi összetételének mérsékelt romlását jelzi az a tény is, hogy **a követelések között a lejárt tételek aránya mérsékelten növekedett 2005 első negyedévében**, így március végén az összes követelés között a lejárt követelések aránya a 2004 végi 1,5%-ról 1,7%-ra emelkedett. A vállalkozói hitelek esetében, a lejárt követelések aránya a 2004 végi 2,3%-ról 2,7%-ra emelkedett a 0-30 napja lejár követelések arányának megemelkedése következtében, emellett az újra tárgyalt hitelek aránya 1,5%-ot tett ki. A háztartások hitelei között a lejárt hitelek aránya ugyancsak növekedett a 2004 végi 3,5%-ról 4,0%-ra. A befektetési célú értékpapírok, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok és a bankközi betétek között nem volt lejárt követelés.

A bankszektor lejárt és újra tárgyalt követeléseinek aránya az összes követeléseiből időszak végén (%)

	Lejárt		Újra tárgyalt	
	2004. 12.	2005. 03.	2004. 12.	2005. 03.
Követelések összesen	1,5	1,7	1,1	1,1
ebből: Hitelintézetek, pénzügyi váll., bef. váll. és biztosítók hitelei	0,0	0,0	4,6	4,6
Vállalkozások hitelei	2,3	2,7	1,4	1,5
Háztartások hitelei	3,5	4,0	0,0	0,0
ebből: egyéni vállalkozóknak	3,2	4,4	0,6	0,6
lakosságnak	3,5	4,0	0,0	0,0